

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра германської та романської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

20/14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Напрямок підготовки : 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)

Гуманітарний інститут

2014 – 2015 рік

*Функція щодо мови.
Вершинська
робота по мові.
О.В.*

Робоча програма Історія англійської мови для студентів III курсу,
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки: 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська), галузі
знань 0203 гуманітарні науки

2014 року - 23 с.

Розробник: Чувардинська Олена Володимирівна – доцент кафедри
германської та романської філології *Гуманітарного інституту* КУ імені Бориса
Грінченка.

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри германської та
романської філології

Протокол від 11 вересня 2014 року № 2

Завідувач кафедри германської та романської філології

 (Буніятова І. Р.)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол від. "23" вересня 2014 року № 1

Вчений секретар (Т.Л.Видайчук)

КУБГ – 2014р.

Чувардинська О. В. 2014р.

УДК

ББК

Укладач: Чувардинська Олена Володимирівна – доцент кафедри германської та романської філології Гуманітарного інституту КУ імені Бориса Грінченка

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Буніятова Ізабелла Рафаїлівна, завідувач кафедри германської та романської філології, доктор філологічних наук, професор,

Калитюк Лілія Петрівна, доцент кафедри германської та романської філології, кандидат філологічних наук.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	10
<i>Змістовий модуль I. Давньоанглійський період</i>	10
<i>Змістовий модуль II. Середньоанглійський період</i>	
<i>Змістовий модуль III. Новоанглійський період</i>	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія англійської мови»	12
V. Завдання для самостійної роботи	13
VI. Навчальний проект (Індивідуальна науково–дослідна робота)	17
VII. Система поточного та підсумкового контролю	18
VIII. Методи навчання	19
IX. Методичне забезпечення курсу	20
X. Питання до екзамену	20
XI . Рекомендована література	22
Основна	22
Додаткова	22
Інформаційні ресурси	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму укладено у відповідності до вимог і принципів Болонської декларації і відповідних документів Міністерства освіти і науки України щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з генезою виникнення та розвитку англійської мови, враховуючи екстралінгвістичні фактори: соціальні, політичні та культурні зміни в країні.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є вивчення досягнень сучасної лінгвістичної думки щодо історичного підходу до вивчення мовних явищ, механізмів розвитку мовних систем, синхронії та діакронії мовних явищ, системного підходу до вивчення мовних явищ та ролі позамовних фактів, що впливають безпосередньо на розвиток мови.

Для досягнення поставленої мети, необхідно:

- розкрити закономірності розвитку англійської мови;
- визначити основні історичні події, які вплинули на розвиток англійської мови;
- виділити характерні риси кожного періоду розвитку англійської мови (давньоанглійського, середньоанглійського та новоанглійського);
- вивчити словниковий склад англійської мови;
- дослідити генезу граматичної будови та фонетичної системи англійської мови.

У результаті вивчення курсу «Історія англійської мови» студенти повинні

знати:

- задачі та цілі дисципліни, її об'єкт та предмет, базові поняття та процеси;
- характерні риси (лінгвістичні, історичні, культурологічні) основних періодів розвитку англійської мови;
- основні фонологічні, граматичні та синтаксичні процеси, що мали місце упродовж кожного періоду історичного розвитку мови та розуміти їх роль для сучасного стану англійської мови;
- особливості специфічного розвитку англійської мови у порівнянні з іншими германськими мовами;

вміти:

- давати приклад кожному фонетичному та граматичному явищу відповідного періоду розвитку мови;
- простежити зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного відрізка часу або усього історичного періоду розвитку мови;
- співвідносити форму та зміст тієї чи іншої лінгвістичної одиниці з її відповідником у сучасній англійській мові;
- робити узагальнення про ті чи інші процеси та їх роль в історії англійської мови на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: III	Напря́м, спеціально́сть, осві́тньо- кваліфіка́ційний рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: V сем. – 3</p> <p>Змістових модулів: V сем. – 3</p> <p>Загальна кількість годин: V сем. – 108 год.</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Напря́м підготовки : 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)</p> <p>Осві́тньо- кваліфіка́ційний рівень: “бакалавр”</p>	<p>Обов’язковий.</p> <p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестр: V</p> <p>Лекції – 16 год.</p> <p>Семінарські заняття: 12 год.</p> <p>Проміжний контроль – V сем. – 4 год.</p> <p>Самостійна робота: V сем. - 36 год.</p> <p>Індивідуальна робота: V сем. - 4 год.</p> <p>Вид контролю: модульна контрольна робота, екзамен</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Тема</i>	<i>Кількість годин, відведених на:</i>					
	Лекції	семінарські заняття	Самостійна Робота	Індивідуальна робота	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
<p>V семестр</p> <p>Змістовий модуль I.</p> <p>Давньоанглійський період.</p> <p><u>Тема № 1.</u> Історична лінгвістика. Прото-германська мова. Основні історичні події давньоанглійського періоду.</p> <p><u>Тема № 2.</u> Фонемний склад давньоанглійської мови</p> <p><u>Тема № 3.</u> Морфологія давньоанглійського періоду. Іменник. Прикметник. Займенник. Числівник.</p> <p><u>Тема № 4.</u> Дієслово давньоанглійського періоду. Синтаксис давньоанглійської мови.</p> <p>Змістовий модуль II.</p> <p>Середньоанглійський період</p> <p><u>Тема № 1.</u> Основні історичні події. Зміни системи голосних та приголосних середньоанглійського періоду.</p> <p><u>Тема № 2.</u> Граматична будова мови середньоанглійського періоду. Синтаксис</p>	2	1	6	1		
	2	1	6			
	2	2	6		1	
	2	2	6	1		
	2	2				
	2	2		1		
					1	

Змістовий модуль III Новоанглійський період.	2	2	6	1	2	
<u>Тема №1</u> Основні історичні події. Фонетичний склад. Великий зсув голосних	2		6			
<u>Тема №2</u> Граматична будова мови новоанглійського періоду. Словниковий склад мови новоанглійського періоду. Синтаксис мови новоанглійського періоду						
<i>Разом годин: 108</i>	16	12	36	4	4	36
<i>ПМК, іспит</i>						

III. Програма:

Змістовий модуль I.

Давньоанглійський період.

Тема № 1. Історична лінгвістика, та її основний метод - порівняльно-історичний. Класифікація германських мов. Поняття прото-германська мова. Закон Гріма та закон Вернера. Основні періоди в історії англійської мови. Ключові історичні події давньоанглійського періоду. Хептархія: формування 7 германських королівств. Діалекти давньоанглійської мови. Християнізація германців. Давньогерманські писемні пам'ятки.

Тема № 2. Механізми лінгвістичних змін. Фонемний склад давньоанглійської мови. Кількісні (Contraction, Lengthening) та якісні (PG Correspondences, Anglo-Frisian Brightening, Restoration of "a", OE Breaking, Palatal Diphthongization, I-umlaut, Velar Umlaut) зміни системи голосних давньоанглійської мови. Вплив I-umlaut на граматичну систему англійської мови. Зміни у системі приголосних давньоанглійської мови (West-Germanic Germination of Consonants, Palatalisation and Assibilation, Voicing and Devoicing of fricatives, Metathesis, Hardening, Loss of Consonants in Some Positions).

Тема № 3. Морфологія давньоанглійського періоду. Іменник: граматичні категорії: категорія роду, числа, відмінка. Типи відмінювання давньоанглійського іменника: слабка, сильна, коренева та інші відміни. Прикметник: граматичні категорії, типи відмінювання: слабка та сильна відміна. Займенник. Числівник.

Тема № 4. Дієслово. Граматичні категорії дієслова у давньоанглійських період. Нефінітні форми дієслова: генеза. Морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період: слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні. Синтаксис давньоанглійського періоду.

Змістовий модуль II.

Середньоанглійський період.

Тема № 5. Основні історичні події середньо англійського періоду. Діалекти середньо англійського періоду. Розвиток лондонського діалекту. Основні характеристики системи голосних середньо англійського періоду. Кількісні та якісні зміни системи голосних. Система приголосних середньоанглійського періоду.

Тема № 6. Граматична будова мови середньоанглійського періоду. Перехід до невільованих закінчень. Іменник. Зміни у граматичних категоріях іменника середньо англійського періоду. Прикметник. Займенник. Дієслово. Розвиток часової системи англійської мови. Синтаксис середньоанглійського періоду.

Змістовий модуль III.

Новоанглійський період.

Тема № 7. Основні історичні події новоанглійського періоду. Історичне підґрунття до стандартизації англійської мови. Система голосних новоанглійського періоду. Зміни системи голосних: Великий зсув голосних. Розвиток середньоанглійських коротких голосних. Система приголосних новоанглійського періоду. Вокалізація “r”.

Тема № 8. Зміни граматичної будова мови новоанглійського періоду. Синтаксис мови новоанглійського періоду. Словниковий склад мови новоанглійського періоду.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія англійської мови»

V семестр

Разом: 108 год.: лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота - 4 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 4 год., екзамен

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	
Назва модуля	<i>Давньоанглійський період</i>				<i>Середньоанглійський період</i>		<i>Новоанглійський період</i>	
Теми лекцій та семінарів	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 1	Тема 2	Тема 1	Тема 2
Присутність на лекціях	1	1	1	1	1	1	1	1
Присутність на семінарах	1	1	1	1	1	1	1	1
Бали за роботу на лекція та семінарах	10	10	10	10	10	10	10	10
Виконання самостійної роботи	5	5	5	5	5	5	5	5
Проміжний контроль	Модульна контрольна робота (25 балів)					Модульна контрольна робота (25 балів)		
ІНДЗ	30 балів							
Кількість балів за модулі	234 балів							
Підсумковий контроль	Екзамен (40)							
Загальна кількість балів	304 бали							

V. Завдання для самостійної роботи
Теми для самостійного опрацювання :

Self-study 1

1. Historical Linguistics. The Comparative Method
2. OE Heptarchy. OE Dialects.
3. The Viking Age. The Danelaw.
4. Ecclesiastical history (Church)
5. Anglo-Saxon Literature

Enjoy these videos and take notes on key points

- 1) Language Reconstruction

https://www.youtube.com/watch?v=0yj_TrtaS4k&list=PL2A32854721F7AF63&index=3

- 2) The Anglo-Saxon Invasions and the Heptarchy

<https://www.youtube.com/watch?v=3aE2Pk04Axk&app=desktop>

- 3) King Alfred and the WS Language

<https://www.youtube.com/watch?v=tULAdmM9R3Q&app=desktop>

- 4) The Viking Raids

<https://www.youtube.com/watch?v=fUQeWkaq1Sk&app=desktop>

- 5) The History of England in 10 minutes

https://www.youtube.com/watch?v=FyI-TeX_k14&app=desktop

- 6) BBC Documentary English Birth of a Language

<https://www.youtube.com/watch?v=VsVz5U76kX0>

- 7) The Vikings : Documentary on the Life, Culture, and Legacy of Vikings (Full Documentary)

https://www.youtube.com/watch?v=9C9c_dEhzbE

Self-study 2

1. Principal Features of Germanic Languages. (pg. 24-27; 35-40 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.
2. Word Stress in Indo-European and Common Germanic . (pg. 34-35 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.
3. Christianity and Writing

Enjoy these videos and take notes on key points

- 1) The Viking Assault on England

<http://youtu.be/2TuqtK0V3SQ>

<http://youtu.be/0E5ojBkSvYU>

<http://youtu.be/MTf3re7OjuU>

2) The Sound system of OE

<https://www.youtube.com/watch?v=x2fd22bXool>

Self-study 3

1. Grammatical categories of the finite verb
2. Grammatical categories of the verbals in OE
3. Morphological classification of verbs in OE
4. Minor group of verbs in OE
5. OE Syntax. Word Order

Self-Study 4

1. Word Order in OE
2. Compound Sentences in OE. Complex Sentences. Types of Subordinate Clauses.
3. OE Vocabulary and its Structure. Words of Common IE Origin. Words of Common Germanic Origin. Loan-words.
4. Word Formation

Self-Study 5

1. Spelling Changes in ME. Rules of reading
2. Vowel Changes in ME
3. Changes within the Consonant System in ME
4. Rise of the Article System in ME
5. Changes within the System of Strong and Weak Verbs in ME
6. take notes on the following You tube video

<https://www.youtube.com/watch?v=VyCX7HpJVq8>

Self-Study 6

1. Dialects in Late Middle English. The London Dialect. The age of Chaucer
2. Historical background to the New Standard
3. Simplifying changes in the verb conjugation
4. Take notes on the following video:

<https://www.youtube.com/watch?v=VyCX7HpJVq8>

Список рекомендованої літератури

1. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. История английского языка / Учебное пособие для студентов. - М., 2001.
2. Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. Практикум по истории английского языка. – Спб., 2005
3. Резник Р.В., Сорокина Т.А., Резник И.В. История английского языка / Учебное пособие - М., 2001.
4. Barber C. The English language: a historical introduction. - Cambridge University Press, 1993.
5. Baugh A., Cable T. A History of the English Language. – Routledge, 2002.
6. Blake N.F. A History of the English Language. - Macmillan Press Ltd, 1996.
7. The Cambridge History of the English Language /ed by Richard M. Hogg. - Vol. 1-6. - Cambridge University Press, 1992-2001.
8. Gelderen E. A History of the English Language. – John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. – 2006.
9. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. – Cambridge University Press, 2006.
10. Lass R. Old English. A historical linguistic companion. - Cambridge University Press, 1994.
11. Rastorguyeva T. A. A History of English. - М.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 р.

A Supplementary literature list

12. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. Практикум по истории английского языка. – СПб., 2001.
13. Расторгуева Т.А. История английского языка / Учебник - М., 2001.
14. Смирницкий А.И. Лекции по истории английского языка. - М., 2001.
15. Хлебникова И.Б. Введение в германскую филологию и историю английского языка. - М., 2001.
16. Расторгуева Т.А. Очерки по исторической грамматике английского языка / Учебное пособие для студентов. - М., 1989.
17. Студенець Г.І. Історія англійської мови. Матеріали до лекцій та дискурсів. Завдання до семінарів та самостійної роботи студентів. Ч. 1, 2. -Київ, 1999.
18. Ярцева В.Н. Историческая морфология английского языка. – М-Л., 1960. (не переиздавалась)

Критерії оцінювання самостійної роботи

(Конспект із певної теми)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Виклад теоретичного матеріалу у логічній послідовності.	1 бал
2	Практична частина: підбір вправ (завдань) до певної граматичної теми	1 бали
3	Правильність виконання підібраних вправ (завдань)	1 бали
4	Дотримання правил граматики. під час підбору та виконання вправ (завдань)	1 бали
5	Логічність та вмотивованість висновків	1 бали
Разом		5 балів

VI. Навчальний проект (Індивідуальне навчально-дослідне завдання).

Вивчення документів і матеріалів з певної теми. Презентація.

1. Підготуйте доповідь на тему: «Historical Linguistics. The Comparative Method. Language Reconstruction»
2. Підготуйте доповідь на тему: «The Anglo-Saxon Invasions and the Heptarchy»
3. Підготуйте доповідь на тему: «King Alfred and the WS Language»
4. Підготуйте доповідь на тему: «The Viking Raids»
5. Підготуйте доповідь на тему: «The Sound system of OE»
6. Підготуйте доповідь на тему: «History of Protestantism»

Критерії оцінювання ІНДЗ

(презентація)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Структура роботи: стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, чіткий порядок викладу інформації	9 балів
2	Орфоепічна та орфографічна грамотність.	9 балів
3.	Оптимальний добір графічних зображень (фотографії, схеми, таблиці, діаграми, малюнки тощо).	6 балів
4	Відповідність змісту презентації її назві	3 бали
5.	Використання в презентації аудіофайлів	3 бали
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

(презентація)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	22-30	Відмінно
Достатній	13-21	Добре
Середній	4-12	Задовільно
Низький	0-3	Незадовільно

VII. Система поточного та підсумкового контролю
Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	14	14
2.	Відвідування семінарських (практичних) занять	1	14	14
3.	Виконання самостійного завдання	5	14	70
4.	Робота на семінарських (практичних) заняттях	10	14	140
5.	ІНДЗ	30	2	60
6.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
7.	Екзамен	40	1	
	Максимальна кількість балів	348		
	Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів	5,8		

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для досягнення поставленої мети і відповідно до завдань навчальної дисципліни застосовуються такі методи, як словесні (бесіда, пояснення, розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником), наочні (ілюстрування, самостійне спостереження) та практичні (виконання практичних вправ, науково-пошукова робота).

Методи оцінювання

Поточний контроль засвоєння пройденого матеріалу здійснюється шляхом тестування, а також під час усного опитування на семінарських заняттях. Студенти виконують дві модульні контрольні роботи, навчальний проект; підсумковий письмовий (усний) тест, екзамен.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Матеріали для проведення лекцій та семінарських занять, ілюстративні матеріали.

Питання до екзамену

1. Principal Features of Germanic Languages. The concept of PG. Word Stress in Indo-European and Common Germanic
2. The First consonant shift (Grimm's Law)
3. Verner's Law
4. Periods in the History of English
5. Britain before the Anglo-Saxon settlement
6. OE Heptarchy. OE dialects
7. OE alphabets and OE written records
8. OE Vocalism. General characteristics (Anglo-Frisian brightening, Restoration of *a*, OE Breaking, Palatal diphthongization, I-umlaut, velar mutation)
9. OE Vocalism (Anglo-Frisian brightening, Restoration of *a*)
10. OE Vocalism. *I-umlaut*, its impact on the language.
11. General characteristics of OE consonant system (Palatalization, Metathesis; West Germanic gemination of consonants).
12. King Alfred the Great: a key figure in British History.
13. The Scandinavian Invasions of England. The Viking Age. The Danelaw
14. The Linguistic Consequences of the Scandinavian Invasion.
15. Grammatical categories of the Noun in OE
16. The declension of the Noun in OE. Types of stems

- 17.The Adjective in OE . The grammatical categories.
- 18.The Adjective in OE. The types of declensions. The degrees of comparison
- 19.The Pronoun System in OE. OE Numeral.
- 20.Verbal Grammatical Categories in OE
- 21.Morphological classes of the verbs in OE
- 22.Non-Finite forms of the OE Verb. Grammatical categories of the verbals in OE
- 23.OE Syntax. Word Order in OE. Compound Sentences in OE. Complex Sentences. Types of Subordinate Clauses.Negation
- 24.OE Vocabulary and its Structure. Words of Common IE Origin. Words of Common Germanic Origin. Loan-words.
- 25.Main historical events of the ME period
- 26.The Linguistic Consequences of the Norman Conquest
- 27.ME dialects.
- 28.Rise of the London dialect.
- 29.Dialects in Late Middle English. The age of Chaucer
- 30.Orthographical changes of the ME period
- 31.ME vowel system (Quantitative changes. Qualitative changes. Levelling of unstressed vowels)
- 32.ME consonant system. General characteristics
- 33.Rise of the Article System in ME
- 34.General Characteristics of the Middle English Grammar
- 35.Changes within the Noun System in ME
- 36.Changes within the Adjective System in ME
- 37.The ME Verbal System**
- 38.The ME Verbal System. Development of Continuous Aspect in English
- 39.The ME Verbal System. Development of Future and Passive in English
- 40.The ME Verbal System. Development of Perfect Forms in English
- 41.Changes within the System of Strong Verbs in ME
- 42.Changes within the System of Weak Verbs in ME

- 43. ME Syntax
- 44. Historical background to the New Standard
- 45. NE Vowel System. General characteristics
- 46. The Great Vowel Shift
- 47. NE Consonant System. General characteristics
- 48. NE Vocalisation of 'r'
- 49. NE Morphology. Trace back its development.
- 50. NE Syntax. Trace back its development.

Література

1. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. История английского языка / Учебное пособие для студентов. - М., 2001.
2. Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. Практикум по истории английского языка. – Спб., 2005
3. Резник Р.В., Сорокина Т.А., Резник И.В. История английского языка / Учебное пособие - М., 2001.
4. Barber C. The English language: a historical introduction. - Cambridge University Press, 1993.
5. Baugh A., Cable T. A History of the English Language. – Routledge, 2002.
6. Blake N.F. A History of the English Language. - Macmillan Press Ltd, 1996.
7. The Cambridge History of the English Language /ed by Richard M. Hogg. - Vol. 1-6. - Cambridge University Press, 1992-2001.
8. Gelderen E. A History of the English Language. – John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. – 2006.
9. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. – Cambridge University Press, 2006.
10. Lass R. Old English. A historical linguistic companion. - Cambridge University Press, 1994.
11. Rastorguyeva T. A. A History of English. - М.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.

A Supplementary literature list

1. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. Практикум по истории английского языка. – Спб., 2001.
2. Расторгуева Т.А. История английского языка / Учебник - М., 2001.
3. Смирницкий А.И. Лекции по истории английского языка. - М., 2001.
4. Хлебникова И.Б. Введение в германскую филологию и историю английского языка. - М., 2001.
5. Расторгуева Т.А. Очерки по исторической грамматике английского языка / Учебное пособие для студентов. - М., 1989.

6. Студенець Г.І. Історія англійської мови. Матеріали до лекцій та дискурсів. Завдання до семінарів та самостійної роботи студентів. Ч. 1, 2. -Київ, 1999.
7. Ярцева В.Н. Историческая морфология английского языка. – М-Л., 1960. (не переиздавалась)

Інформаційні ресурси:

1. You tube chanel: BBC Documentary

Адреси бібліотек:

1. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки, бульвар Давидова, 2/7.
2. Національна бібліотека України для дітей, вул. Баумана, 60.
3. Державна бібліотека України для юнацтва, Голосіївський проспект, 122.
4. Національна Парламентська бібліотека, Голосіївський проспект, 84.

Інтернет-ресурси

the History of English <http://historyofenglishpodcast.com>